

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI LAPJA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 5 korona. — Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. — Megjelenhetként egyszer, 6 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Hangulat keltés.

Székelyudvarhely, május 6

Ha valamelyik lapból azt olvasnám, miszerint a keleti független államokban a fölött tanácskoznak, hogy állást kell foglalni a magyar vezényszó behozatala és a magyar nemzet önálló gazdasági berendezése ellen, mivel egy erkölcsileg és anyagilag megerősödött Magyarország a nemzetek függetlenségi törekvéseinek akadályos lesz; nem késztené inkább mosolyra, mint az „Udvarhelyi Híradó” f. évi 16. számának azon híradása, hogy az *Udvarhelymegyei gazdasági egyesület a közös vámterület mellett állást foglalt.*

Miután a megnevezett lap a szóban forgó határozatot minden kommentár nélkül, a maga valóságában közölte; legyen szabad ezt a határozatot a kellő értékére leszállítani.

Az O. M. G. E. most tesz előkészületeket arra nézve, hogy e kérdésben alapos tanulmányozás és kellő ismeret mellett véleményt mondjon, pedig hidje el nekem az udvarhelymegyei gazdasági egyesület, hogy a közös vámterület megszüntetésének kérdése Magyarországon csakis az O. M. G. E. által képviselt, mondjuk 15—20 ezer gazda létét érinti legközvetlenebbül.

És mégis mit látunk? Azt, hogy nagy körültekintéssel és súlyos gondokkal terhelt várja ez az egyesület is az érvek megérlelése és megvitatása után a döntést.

Udvarhelyvármegyét a közös vámterület áldása 38 év óta annyira nem érintette, hogy mint a „Budapesti Hírlap” folyó évi 102-ik

számában kifejtettem, már a nép kénytelen a vándorbotot megfogni, mi a vármegyei alispán évi jelentéséből a gazdasági egyesület előtt is nyilvánvaló.

Udvarhelymegyéből a közös vámterületre értékesítés végett a mezőgazdaságnak oly kevés produktuma kerül, hogy az a semmivel majdnem egyenlő. Két-három szeszgyáros pár száz darab hizott állatot talán értékesíthet, valamint egy pár gazda komló termését a közvetítő kereskedelem révén Ausztriába kiszállíthatja, hogy *onnan nagyobb árért a hazai sörfőzők beszeressék*; fa kivitele ma még közvetve talán van, de a mostani erdőgazdaság mellett, holnap talán még az sem lesz; míg ellenben *állandó gabona behozatalra van utalva*, mit a szomszéd megyék fedeznek s ebbeli szükséglete évenként 100 ezer m. mázsán felül van.

Mit félthet hát az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület a közös vámterület megszüntetésével? Semmit — és mégis határozatot hoz, ezt a határozatot közlésezi, hogy lássa az ország, hogy a gazdaközönség udvarhelymegyei egyesülete miképp vélekedik a vámkérdésről! Rajta hát székelyek! Csik, Háromszék, Maros-Torda, hozzatok mind ily határozatot, hisz a közös vámterület mindnyájotokra oly és annyi áldást hozott, mint Udvarhelyvármegyére, illik tehát, hogy ti is lelkesedjete!

Azt mondja továbbá többek közt a határozat, hogy feliratot intéz a kormányhoz, melyben kéri, miszerint támogasson minden oly kérdés, mely állati termékünk feldolgozását és *külföldi piacok* elfoglalását tűzte ki célul.

Mit jelent ez magyarul? Jelenti azt, hogy

a kormány először gyámolítsa az állati termékek feldolgozását, aztán a közös vámterület áldásos *határán kívül* szerezzen ezen áruknak elhelyezést. Ez már igazán megérdemli, hogy a közös vámterület mellett hangulatot teremtsen a gazdasági egyesület!!

Hát ha a közös vámterület az agrár érdekeknek mindenben megfelel, akkor mi a fészkes fülemülét kerestessünk a szegény kormánnyal értékeinknek megfelelő elhelyezést a vámkereten kívül fekvő külföldi piacokon? Lám csak hová vezet az oly határozat, mely érdek nélkül hozatik és melynek célja az adott esetben csak hangulat keltés lehet.

Magyarországon csakis azon 15—20 ezer nagy birtokosnak van oka a közös, vagy pedig az önálló vámterület fölött elmélkedni, kik Ausztriát táplálják. Ha ezek pro és kontra vitatkoznak e kérdés fölött, az előtt teljes készséggel meg kell hajolni, mivel nagy anyagi érdekről van szó; azonban ha ugyanezek s még több százezer más önzetlen hazafi, főnemese, nemesek, főpapok, egy Gr. Széchenyi István, Kossuth Lajos, Br. Vesselényi Miklós, Gr. Dessewffy Aurél, Gr. Battáhy Lajos, Gr. Andrassy Gyula, Deák Ferencz, Br. Eötvös József, Gr. Teleki László s több más lánglelkű magyar kezdeményezése folytán lemondottak kiváltságokról s a népet nemcsak politikailag tették szabaddá, hanem az 1848. évi IX., XII., XV. t.-cikkkel a birtokviszonyokban rendkívüli átalakítást vittek keresztül s általa a haladás útját megnyitva, kiszámíthatlan milliók előnyéről mondtak le a nemzet javára: úgy föltétlenül hiszem, hogy lesznek ma is olyan magyarok,

Emlékezetes harangok.

Igézetes tartalmu könyvhöz hasonlatos a mult, melynek minden lapján — ha azt forgatjuk — nemcsak gazdag tanulságok, de változatos és szebbnél-szebb képek tárulnak elénk. Eleven, színes képek, melyek álomba ringatnak bennünket s lelkünket a szépnak, jónak és nemesnek szeretetére ösztönzik. A mult igézetes képe s annak hasznos tanulságai azonban nemcsak a história írott lapjain tárulnak elénk. Elénk tárulnak azok a mesterkéletlen nagy természetnek, — valamint az emberi ész, a művészet, tudomány és ipar alkotásain is.

Semmi sincs a világon, a minek multja ne lenne. Multja van a fűszálnak, multja van a bolygó csillagtestnek. Multja van ez egyéni individumnak, multja van a világegyetemnek, multja van egy országnak, multja a nemzeteknek.

Kutatni, fűrkészni a multat, érdekünkben áll, hogy jövőnknek alapját vethessük meg.

Mint az élet, változatos a mult is. Annál változatosabb, mennél több esztendő vagy korszakot rejt magában. Nemzetünk multja egy aránylagos regioval azonos. S ha kutatásába mélyedünk, elbűvölő hatást kell hogy érezzünk magunkban. Könnyű belemélyednünk e multnak kutatásába. Beszélnek arról a kalászos rónák, a vadvirágos völgyek, melyek sokszor váltak csatásokká és csataterékké; beszélnek arról az erdőkoszoruzta bérczek, ahol a Rákóczi kuruczai táboroztak és bujdosztak; beszélnek arról a folyamok partjai és medrei, ahová hős eleink temetkeztek. Beszélnek arról alkotásaink és intézményeink. Beszélnek arról törvényeink; beszélnek arról iskoláink; beszélnek egyházaink. Egyházi építkezé-

seink, felszereléseink és berendezésünk. Templomaink s a templomi oltárok; tornyaink s a toronyharangok.

A székelyek, kik 1848-ban Bem vezérlete alatt harcoltak, harangjaik nagy részéből ágyukat öntöttek. Nyoma maradt azonban néhol az előzőleg felvett egyházi jegyzőkönyvekben e harangok leírásának. Egy ilyen feljegyzésből megtudjuk azt, hogy az első magyar köriratu harang mikori keletű. Ki öntette azt s hol használták, Udvarhelymegyében, Alsó-Siménfalván. Az ágyuvá öntött harang körirata a feljegyzés szerint ezt a szöveget foglalta magában: Zekel moses. Udvarhele. J. S. (Isten segedelméből) 1585. Tehát Székely Mózes, Erdély szabadságszerető fejedelme öntette azt s 1585-ben, születésnapja számára, mert Siménfalván született, a hol ősi kuriájának, mit a mult század elején bontottak le, alapkövei ma is fellelhetők. Ő építtette a tornyot is, melyben a harang állott. Az ma is ép s rajta az évszám, 1586. olvasható is.

Ugyancsak Udvarhelymegyében, Gagy községben egy harang arról nevezetes, hogy azt a forgalomból kiment Rákóczi Ferencz féle ércpénzemből öntötték. Kezületébe pedig e pénzemből egy-egy példányt két két darabban, hogy mindkét oldaluk látható legyen, beleillesztettek. Bizonyítja ezt a körirat szövege: „Indust. Dr. Palfianorum ex moneta cupr. deploratio statu Trans. Conflto. 1701.” 1848-ban e harang hasonmását is ágyuöntési célra használták fel.

A székelykereszturi nagyobbik r. kath. harang régisége által tünik ki. Felső részén négy domborművű képpajzs látható. Az egyik egy királyt ábrázol, a ki trónon ül, egyik kezében lilomos királyi

pálczát tart, a mi arra mutat, hogy Róbert Károly idejéből való, a másikban meg kereszties aranygömb. A másik kép ismét koronázott alakot ábrázol, a 3-ik s 4-ik egy-egy evangélistát. A harangnak körirata nincs, ami leginkább bizonyít régisége mellett, mert a régészek véleménye szerint a legrégebb harangok azok, amelyeken felirat vagy ékítmény nincs. Ezek után azok jönnek, amelyeken ékítmények vannak s ezek után azok, melyeken ékítmények, köriratok és évszámok vannak, vagy csak köriratok és évszámok. A harangot különben, a király fején lévő korona után, az Árpád-házi királyok korából valónak is lehetne gondolni, ha a lilom meg a trón háttámlánya ezt meg nem czáfolná. Az Árpádok ugyanis háttámlány nélküli trónon szoktak ülni.

Mint a székelykereszturinak, oly nevezetessége van a tarcsafalvi harangnak is. Ennek sincs körirata s felső koronáján 5 képes pajzs látható, melyek közül itt is az első trónon ülő királyt ábrázol az előbbihez hasonló öltözékben s hatalmi jelvényekkel, csak hogy itt nincs lilom, hanem a király feje fölött egy madár látható, ami arra vall együttvéve, hogy ez a harang Zsigmond korából való. A másodikon királyné ül, a más három vallásos színezetű. Egyike e három képnek a keresztire feszített Jézust ábrázolja, ki mellett két nő áll, a másik az „Agnus Dei“-t a szokásos zászlóval, a zászló felett azonban egy kiterjesztett szárnyu madár, talán sólyom látható, ami szintén Zsigmond korára vall, a harmadik a gyermek Jézust ölében tartó szűz Máriát mutatja.

A rugonfalvi harangnak nincs körirata. Felső koronáján azonban ennek is ott vannak a képes pajzsok, de azokon jelképes állatok láthatók. És pedig oroszlan és sárkány.

olyan hazafiak, mint a multban és azt is hiszem, hogy egy év átmeneti nehézségeiért a nagy egész érdekét nem teszik kockára!

De hát kérdelem, az Ausztria számára termelő nagy birtokosoknak a buza m.-mázsánkénti 12 koronás ára anyagi jólétüknek oly biztosítéka volt-e, mely feljogosítja őket a közös vámterület üdvét hirdetni?

Ha az önálló vámterület életbe léptével gyári iparunk oly lendületet veend, hogy a munkások 50%-a ezekben nyer elhelyezést és így jövedelmünk 50—60%-át élelmi cikkekre fordítják, nem-e fogyasztjuk el terményeink legnagyobb részét magunk?

Mit gondol az udvarhelymegyei gazdasági egyesület, hogy ha a Szent István koronája alatti területen élő 20 millió nép minden munkás tagja úgy táplálkozik, mint pl. egy iparállam munkása, lesz-e az országnak kiviteli fölöslege? Hiszen jól tudjuk, hogy hazánk egyes helyein a pellagra járványszerűleg lép föl, minek okát a szakemberek a hiányos táplálkozásban találják meg, főleg pedig a romlott tengeri állandó élvezetében. Ipar-államban hallunk efféléről?

Az udvarhelyi gazdasági egyesületnek, ha a nép érdekét szíven viseli és ha egyáltalán *illetékesnek* tartotta magát arra, hogy állásfoglalásával e nehéz időben a komoly törekvések iránt hangulatot keltsen, akkor szerintem az ellenkező álláspontra kellett volna helyezkednie, vagyis hirdetni az önálló vámterület szükséges voltát. Ezt annál könnyebben tehetné volna, mivel a közös vámterületből, mint fentebb is mondtam, 38 év alatt *haszna semmi sem volt* — tehát ennek *üdvös* voltát már *ismeri*; következőleg az önálló vámterületből is *legalább* is ugyanannyi hasznot remélhetett. Azonban biztosítom a t. gazdasági egyesületet, hogy szerintem nem ezt az eredményt lehet elérni!

A medesérin meg négy sárkány van. Ezen azonban ez az évszám is olvasható: 1496.

Jelképes alakokat mutat a küsmödi körirat nélküli nagy harang is. Tehát ez is az Árpádok korából való. Magához a templomhoz pedig nevezetes hagyomány fűződik. Ez a hagyomány azt tartja, hogy a templomot abból a hadizsákmányból építették, amit Hunyadi akkor nyert, a mikor a törököket Szent-Imrénél megverte.

A szentléleki régi templom (épült a 13-ik században s építészeti szempontból is művészi becsesl bir) harangjai meg arról nevezetesek, hogy öntetésekre a törökök adtak okot. Azokat ugyanis, amelyek azelőtt voltak használatban, a törökök erőszakkal elvitték haza, hogy otthon ágyuöntésre használják fel. A törökök a Székelyföldről annak idején hasonló célra sok harangot raboltak el. A mostaniak a 16-ik század első feléből valók.

Régibb ennél az egyik atyhai harang, ahol a Kendiek, Aporok és Apafiak voltak egykor birtokosok. 1437-ből való. Kőrira ez: Anno Domini Mille-simo CCCXXXVII. Magáról a községről, Atyháról nevezetes különben, hogy férfi halottaikat még a pogány korszakból átvett harcias pompával szokták eltemetni. És pedig akként, hogy a halott kísérete alkalmával egy ember kibontott üstökkel lovon ült, két legény két felől oldala mellett haladott, ő maga pedig kezében egy lefelé fordított zászlós kopját tartott. A sirhoz érve, lőttek, s ahogy a halottat elhantolták, a zászlós kopját a sirra tűzték. E szokás nevezett községben s e tájékon másutt is, mint például Oroszhegyen, napjainkig uralkodott.

Látni lehet a fenntebbiekből, hogy hazánkban csak egy kis vidéken is, csupán a templomi harangok, ha a multat akarjuk fűrkészni és kutatni, elkalauzolniak művészi értékkel és történelmi becsesl biró kincsekben, melyek a nélkül, hogy magát a história irott lapjait forgatnók, élénk tárják a multat, hogy azon elmerengve, ihletett elmével és ihletett szívvél szép álmokat szöhhessünk, amelyek arra tüzeljenek, hogy nemzetünk jövőndő nagyságában tudjunk hinni, remélni és arra hevitsenek, hogy e jövőndő nagyság érdekében tudjunk dolgozni is.

Elérjük azt, hogy minden állami támogatás és gyámság nélkül abban a perczen, midőn a vámsorompó föl lesz állítva, hanyatló, jobban mondva elesett iparunk lábra áll, gyárak kéményeinek füstje életet fog hirdetni; a külföldi, valamint a takarékbetétekként szereplő hazai tőke szárnyakat ad a vállalkozásnak, népünk munkát s általa kereseti forrást nyervén, az alispánnak nem jut az a szomorú feladat, hogy a kivándorlás évről-évre szaporodó mérvéről jelentést tegyen.

Igaz, hogy többen *valamit* veszítenek, nem mondom, hogy éppen a t. gazdasági egyesület tagjai; azt ugyanis, hogy a munkásnép többé 40—80 fillér napszámra nem lesz kapható, de vigasztaljon az a tudat, hogy a művelt világ ma már ezt a napibért nem ismeri, valamint, hogy a mezőgazda, ha becsületesen díjazza majd a gazdasági munkást, terményeit ugyanannyival jobban is értékesítheti.

Nemzetünk érdekében ma már létkérdés az önálló vámterület felállítása, mit abból láthat legjobban a t. gazdasági egyesület, hogy iparos osztályunk ma-holnap kénytelen a munkát megszüntetni, népünk pedig utra kél jobb hazát keresni — miért? — azért, hogy ipari munkával keresse meg azt, a mit sok minden más ok mellett — a közös vámterület 38 évig tartó boldogító hatásában elveszített.

Ezekben voltam bátor az udvarhelymegyei gazdasági egyesület határozatát kellő értékére leszállítani, hangsúlyozván ismételtén azt, hogy annak a hangulat keltésen kívül semmiféle létjogosultsága nincs!

Mátéffy Domokos,
pénzügyi segédtitkár.

Politikai jegyzetek.

Budapest, 1905. május 5.

Szeszélyes április után kedves, üde május: a remények hónapja. Szemünket friss színeivel gyönyörködteti, szívünket ifju bájaival meghódítja, tudónkét balzsomos illatával táplálja. Van-e oly fásult, vagy oly öreg, kinek kedélyére jótékony hatással ne volna, kinek izmait ne acélezná, erőinek új lendületet ne adna?

A gazda jobb kedvvel töri a rögöt s szebb szálakból szövö az évhez kötött reményeit. Ha jó a május és gazdag a szeptember, megtelnek a kazalok és hombárok. Az iparo szebb kilátásokkal ül a szerszámai közé, mert ha a gazdára mosolyg a nap, akkor az ő sorsa is jobbra fordul. A mi áldott országunk kamrája, erszénye még mindig az a kas és hombár, a mi a gazda szerűje körül van s életünk, fejlődésünk attól függ, hogy azok kongnak-e avagy duzzadnak? Ezért május a fordulópont: ettől függ az esztendő soványsága vagy kövérsége s mind az az elszámolhatatlan rossz vagy jó, a mi az országra nézve ezekből következhetik.

Május ezuttal még a politikában is nagy szerepre van hivatva. A mily ragyogóan és színesen kezdi a természetben, oly ködös, homályosan a közviszonyokban; de mindazok, a kik szeretnek és tudnak jósolni, csaknem egyhangúlag azzal biztatnak, hogy májusban már csakugyan meg lesz a kibontakozás, nemcsak künn a szabadban, hanem a politika régióiban is.

Az elvek a politikában mindig szubjektív igazságok. Mint ilyenek, az azokat vallók szemében eszményekké magasztosulnak. De a való élet szempontjából csakis az a becsük van, a mennyire a nemzet sorsát egészséges, üdvös irányba terelni tudják. Az olyan eszmények, vagyis elvek, a melyek a távolabbi tetszetős jövő kedvéért, bár ez a jövő még problematikus is, a jelenben veszedelmet hoznak a nemzet nyakára, nem politikusoknak, hanem poétáknak valók, a kik erős meggyőződéssel, szent lelkesedéssel képesek a viszonyoknak lassu átalakításán dolgozni. De a poéták ne is akarjanak politikusok lenni és viszont a politikusok, a kikre a nemzet jelen viszonyainak alakítása és

a közvetlen jövő előkészítése várakozik, ne induljanak a szférák zenéje után, hanem maradjanak meg a földön, a hol kötelességeik vannak.

A kik mostanában a Lloydklubban megfordultak, azt a benyomást nyerték, hogy a szabadelvűpárt a koalíció feliratának parlamenti tárgyalásánál belterjes vitára készül. Ha ez a benyomás nem csalóka, akkor ezen a héten élénk, élés parlamenti küzdelem indul meg, a melynek következményei ez időszerint beláthatatlanok. Annyi azonban bizonyos, hogy a nézetek ennek a vitának a folyamán föltétlenül tisztulni fognak. Nem áll meg tehát az az okoskodás, hogy az így meginduló vita hátrányosan befolyásolná a helyzet megoldását.

Kossuth Ferencnek a választói jogról irt cikke nagy hullámokat vert a politikában, de ez még csak előjáró része a mozgalomnak. Igen kényes kérdés ez a választói jog kérdése. A néppárt például a választásokon azt hirdette, hogy az általános és titkos választói jogot követeli, ma pedig a néppárt hivatalos közlönye a legerélyesebben kijelenti, hogy a néppárt soha sem foglal állást az általános és titkos választói jog mellett.

Szóval könnyű igérni, de ígéretet megtartani nehéz.

Élénk feltűnést keltett politikai körökben egy előkelő politikusnak az a bécsi értesülése, hogy a király nem jön Budapestre. A hirforrás szerint a királyt belátható időn belül nem fogjuk látni a magyar fővárosban és szintén e hirforrás szerint ismét a Lukács-féle kombináció áll előtérben olyan módon, hogy a felség őt bizza meg a miniszterelnökség ügyvitelével és a régi kabinetből Tisza István gróf válnék ki csupán. Mennyiben felel meg ez a hir a valóságnak, azt a jövő fogja bebizonyítani.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek Apponyi Albert grófnak a felirati vita során várható felszólalása elé. Apponyi Albert gróf ebben a beszédében katonai kérdésekre helyezi majd a fősúlyt és precízálni fogja a függetlenségi párt álláspontját a katonai kérdésekhez olyanképpen, hogy a pártnak le kell számolnia egyszer és mindenkorra az udvari politikával.

Piros lobogó alatt két tábor harsogott egymás ellen anathémát a husvéti ünnepek alatt. Az egyik Budapesten, a másik Nagy-Szalontán. A budapestiek, a nemzetköziek, szuverén lenézésel sujtották a szalontai gyülekezést, ujságokban hülyének nevezték Áchim L. Andrást — a szalontaiak, hogy a nemzetköziek pukkadjanak, a Kossuth-szobornál tartott közgyűlésen kijelentették, hogy a magyar vezényszó követelését meg tudják érteni. A budapesti táborban együtt volt a magyar kézműipari munkások színe-java. Szalontán pedig az ország legértelmesebb földmivesei jöttek össze.

Azok, a kik a két nagy kongresszus zajától távol valamelyik kis faluban várták a kongresszusi kiküldöttök hazaérkezését, bizonyára mélyeséges csodálkozással vették tudomást arról, hogy nemcsak a polgári pártok marakodnak, gyűlölködnek s füstölik ki egymást a közélet színpadáról, hanem szoczialisták is. Sőt ezeknek küzdelme brutálisabb, veszedelmesebb, mert furkós bottal rohannak egymásra s abban gyönyörködnek csak, ha az újjászervezett koponyát szétroncsolhatja a nemzetközi kéz által kezelt csáti tölgy, vagy viszont.

A dinasztia érdeke.

Székelyudvarhely, máj. 4.

Egy igen nagy ur állítólag ezt a nyilatkozatot tette: „Magyarországot minden száz esztendőben egyszer meg kell hódítani.“ Erről a mondásról a minap a reixrátban is megemlékeztek.

Lehet, hogy megtették ezt a nyilatkozatot s ezersztendős történetünkre visszatekintve, készséggel elismerjük, hogy van ebben valami. Csakhogy éppen annak a nagy urnak jobb lett volna erről meg sem emlékezni. Mert ezekből a hódításokból bizony igen csekély dicsőség jut a szókimondó nagy-urnak s elődeinek.

Magyarországot meghódította Árpád a magyarok részére, tehát az övé az első dicsőség; elfoglalták a törökök birodalmunk kétharmad részét s ezzel dicsekedni valóban senkinek sincsen joga a mozlímen kívül; visszafoglalták Magyarországot német birodalmi zsoldosok a tizenhetedik század végén s ime, akkor sem jutott érdem annak, a ki azt elődei részére arrogálja. 1849-ben leverte Magyarország ellentállását az orosz és nem az osztrák hadsereg, de meghódította I. Ferencz József király a magyar birodalmat 1867-ben, a mikor megkoronáztatta magát.

Azt hisszük, hogy ez az utóbbi győzelem az egyedüli, a melyre hivatkozhatnak Magyarország hódítói.

De nem így értette ám a nagy ur . . .

Magyarországot meghódítani — könnyű dolog. Csak hogy nem fegyveres erővel s rideg visszautasítással a jogos nemzeti követeléseknek kell erre vállalkozni, hanem szeretettel, államférfiai bölcseséggel — s a nemzeti és történelmi hagyományok tiszteletben tartásával. Ezekkel az eszközökkel Magyarország nemcsak minden évszázadban egyszer, hanem nap nap után meghódítható. S a ki így jár el, az többet is hódíthat meg magának: a nagyhatalmi állást.

Ma három érdekcsoport áll egymással szemben s három hatalmas tényező őrzi a legnagyobb féltékenységgel a maga jussát a másik kettővel szemben. A dinasztia, Magyarország és Ausztria.

A dinasztianak mindig az volt és ma is az a törekvése, hogy erős, lehetőleg egységes hatalomra támaszkodva, foglalhassa el az európai nagyhatalmak között a lehető legelőkelőbb és legszilárdabb állást.

Magyarországnak meg az a törekvése, hogy a dinasztiaival kötött örökösödési egyezmények s elsősorban a pragmatika szankció épségben tartásával teljes állami szuverenitását s a lehető legmesszebbmenő függetlenségét, ezen ezer esztendőn keresztül számtalanszor, (vagy talán minden százévben legalább is egyszer?) királyi eskü által szentesített jogait teljes épségben tartsa fenn.

Ausztria érdekéről is sokat beszélnek az utóbbi időben odaát. De vajjon létezik ez egyáltalában? Ausztria számtalan „néptörzse“, a melyeknek nemzeti különérdekei mind a határokon túl találhatók, saját boldogságát tartja szem előtt s így egyöntetű nemzeti érdekről Ausztriában sehogysem lehet szó. Tagadhatatlan azonban, hogy az osztrák népeknek is vannak közös érdekeik s helyesen tennék ők, ha azokat kidomborítanák és megfelelő módon megvédelmeznék. Ezek az osztrák érdekek: a népek gazdasági boldogulása s a nemzeti ellentétek kérdésének lehető legjobb megoldása.

Ezekkel szemben azonban miben keresik az osztrákok közös érdeküket? Abban, hogy a monarchia másik államát politikai és gazdasági téren folytatott akcziójuk által minél jobban elidegenítsék maguktól; abban, hogy a magyarországi nemzetiségeket az államhatalommal szemben fellázítsák; abban, hogy gazdasági felvirágzásukat nem saját erejükre, hanem a magyarországi gyarmat kizsákmányolására építik fel s végre abban, hogy a saját kebelbeli nemzeti érdekeik nemzeti érdekeiket kölcsönösen és szünet nélkül megsértik, egymást a korona előtt befekéltetik s egységes haladásra nem tesznek szert.

Mind a mellett az említett három tényező: dinasztia, Magyarország és Ausztria, az őket összefűző sajátos viszonyuknál fogva — a mennyiben az utóbbit fentartani kívánják — kölcsönös engedményekre s elsősorban arra vannak kényszerítve, hogy saját létük fentartása és érvényesítése mellett, a közös érdeküket egyesítsék a saját érdekükkel. Szóval a három faktor egyikének sem szabad oly czélt kitűznie maga elé, a mely a másik két faktor érdekét tönkreteszti, vagy legalább is megkárosítja.

Az államok élete mindenben hasonlít az emberek életéhez.

Az emberek életében az individualizmus eszméje az utóbbi évtizedekben győzelemre jutott az egész vonalon. Az emberi jog elébe került az összes többi jogoknak és kiváltságoknak. És mégis, az egyéni jog teljes érvényesülése mellett, léteznek bizonyos határok, a melyeken túl az egyén cselekedeteiben korlátozva van. Ezek a határok: a másik egyén hasonló jogai. Elismerjük tehát minden ember magánérdekét, de viszont megakadályozunk mindenkit abban, hogy mások érdekeit megsértse. Végeredménykép kimondhatjuk, hogy magánérdekek csakis addig

ismerhetők el jogosoknak, a mennyiben más egyének károsításával nem járnak.

Ha ezeket az általános szociológikus szabályokat alkalmazzuk az államok életére, megtaláljuk a helyes utat a magyar-osztrák kérdés megoldása felé.

A mai különös bizalmatlanság mellett majdnem megoldhatatlannak látszik a kérdés és nem is lesz megoldható mindaddig, a míg nem jóakarát és belátást szüli az engedményeket, hanem tisztán a kényszerhelyzetektől és az ujonczmegtágadástól való félelem.

A dinasztia magatartása a tekintetbe jövő államokkal szemben azonban abszolút nem alkalmas eme czél megvalósítására. Nem áll rendelkezésére egyetlen olyan tényező sem, a melyre támaszkodva, szükség esetén érvényesíthetné a nagyhatalom súlyát az európai egyensúlyban. Ebbeli törekvéseinek támogatása sem Magyarországnak, sem pedig Ausztria különféle népeinek nem áll érdekében — ellenszolgáltatás nélkül.

Magyarország nemzeti követeléseit kielégítve nincsenek s mostoha helyzetét kedv és lelkesedés nélkül éppen csak tűri.

Ausztria számottévi népei jövőjüket s boldogságukat más állami kapcsolatban látják. A németek nemzeti létük fentartását csak a Németbirodalomba való bekebelezésük esetén vélik biztosítottak; a csehek kivétel nélkül a pánszláv eszméért rajonganak; a lengyelek Nagylengyelország feltámasztására készülődnek s ennek az akciónak a vezérbizottsága, a ragynémetek boszuságára, éppen Gácsországban működik. Az osztrák horvátok és dalmaták, felbuzítva a dinasztianak a magyarokat nem pártoló magatartása által, Bosznia-Hercegovinával és Horvát-Szlavonországgal egyesítésével délszláv állam létesítésére törekednek; az egész osztrák tengerpart s a tiroli olaszok az irridentizmus jelében állanak s végre ismeretes az ausztriai rutének legfőbb óhaja, hogy orosz korbács alá kerüljenek.

Ez a magyar-osztrák nagyhatalomnak tiszta, minden szépitgetés nélküli képe. Ebből a konzekvenciát levonni ugyan nem nehéz dolog: a dinasztianak a Gesamtreich-ben egyetlenegy támasztéka sincsen s az első alkalommal kockáztatja a nagy áldozatok árán és merő önámítással mesterségesen konstruált nagyhatalmi állását, de talán egész létét is.

Ilyen, hogy ne mondjuk, kétségbeejtő auspiciumok között égető szüksége van a dinasztianak erőre, hatalomra és ellentálló képességre.

Ezeket pedig a Gesammtreich-politikával sohasem fogja magának biztosítani.

A dinasztianak csak egy biztos pajzsa van: Magyarország és egy tökéletes fegyvere: a magyar hadsereg. Adja meg a király, a mi a nemzeté s megadja a nemzet, a mi a királyé. De még többet is a nemzet a királynak: saját magát.

Magyarország érdeke — a dinasztia érdeke. Megfordítva azonban nem áll ez a tétel. Mi, magyarok, bármilyen sors is érje a Gesamttmonarchie többi országát, megmaradunk, a mi voltunk és vagyunk: egy, az állami szuverenitására féltékeny, hajthatatlan nép, a mely más államba, vagy más nemzetbe be nem kebelezhető. A mi sorsunk kevésbé függ a dinasztiaétól, mint a dinasztia sorsa Magyarországtól.

A dinasztianak tehát az az érdeke, hogy minél előbb nyerje meg Magyarországot a maga céljaira. Akkor elég erős és hatalmas lesz arra, hogy végre többi országa és királysága politikai viszonyait újjárendezze és szervezze. S ezek a népek egy erős és hatalmas dinasztia vezetése alatt, a melynek a háta mögött egy szintén erős, hatalmas és megelégedett Magyarország áll, fel fognak hagyni a határokon át való kaczerkodással és meg fogják becsülni azt, a mi ma semmiféle biztosítékot sem nyújt jövőnkre nézve.

A Magyarországgal való kibékülés tehát elsősorban a dinasztia érdeke s ezt sejtik már Ausztriában is. Azonban ide haza még most is sokan nem akarják belátni.

A zetelaki arányosításokhoz.

— A kis- és nagybirtokosok megegyeztek. —

Székelyudvarhely, május 5.

Ismeretes a nagy közönség előtt a zetelaki arányosítás története. Az arányosítás megindítása után több jómódu birtokos, abban a reményben, hogy az eljárás folyamán a száz holdon felüli jutalékokat, mint magántulajdont, természetben kiszakítják, az áruba bocsátott arányrészeket megvásárolták, mint-

hogy pedig készpénze a legtöbbnek nem volt, birtokaikra felvett kölcsönből fedezték a vételárakat. A kir. Curia azonban ezelőtt két évvel meghozott határozatával megsemmisítette a kir. törvényszékek azon határozatát, melylyel az arányosítás folytatását megengedte, s ezzel együtt az addigi összes eljárást, s az arányosítás folytatását egészen beszüntette.

A kisbirtokosok ügyüket megnyerték, de csak akkor vették észre, hogy ez csak amolyan adtál uram isten esőt, de nincs köszönet benne. Nyertek ugyan, de helyzetük rosszabodott. Medicina peior morbo.

A közbirtokossági gyűlésen ugyanis a szótöbbséget nem a személyek, hanem az arányrészek többsége adja, s így a gyűlésen a helyzet ura a 16 nagybirtokos lett, minthogy a kisbirtokosok 900 arányjogával szemben 11,000 hold arányjoggal szavazott. Ez majdnem türhetetlen helyzetet teremtett. A kisbirtokosok teljesen alá voltak vetve a nagybirtokosok akaratának. Ezek ugyan a legeltetés jogát megengedték, de már a fajzás jogát nem, s így a kisbirtokosok létfenntartásához legszükségesebb elemet vonták el tőlük, mi a közöttük már amúgy is éles ellentétet még jobban kiélesítette, s a helyzetet még jobban elmérgesítette.

Mindkét osztály azonban makacson ragaszkodott megszerzett jogaihoz.

Udvarhelymegye erdészeti bizottsága is belátta, hogy ezen a tarthatatlan állapotokon segíteni kell. Két év óta fáradozott, hogy a kiegyezés mindkét fél kívánságának megfelelőleg megtörténhessenek. Négy tagu bizottságot küldött ki Ugron János elnöke alatt, mely a közbirtokosság gyűlését 1904. április hó 6-ra összehívta, de minthogy addig még a közbirtokosság ügyviteli szabályzata sem volt megalkotva, sem a szavazatra jogosultak névjegyzéke nem volt összeállítva, sem a tisztikar érvényesen megválasztva, a közgyűlés csakis ezen hiányok pótlására szorítkozhatott. Annyit azonban ezen a gyűlésen is elértek, hogy a nagybirtokosok beleegyeztek a három évi vágter felosztásába, viszont a kisbirtokosok is egyhangulag kimondták, hogy a nagybirtokosokkal való békés megegyezést kívánják, s az egyezés pontozatainak megállapítása végett 17 tagu bizottságot küldöttek ki. Ez a bizottság több tárgyalás után sem tudott konkrét javaslatot készíteni, s működését utóbb beszüntette.

A közbirtokosság gazdasági ügyviteli szabályrendeletének megalkotása és jóváhagyása után eljutott a dolog abba a stádiumba, hogy az egyezési kísérletet tovább folytatni lehetett.

A vármegye erdészeti bizottsága elrendelte a közbirtokossági gyűlés összehívását, elnökeül dr. Valentsik Ferencz tiszti főügyészt delegálta, ki azt f. hó 3. napjára össze is hívta.

Megjelentek a gyűlésen az erdészeti bizottság részéről még Fás Gyula kir. erdőmester, a politikai hatóság részéről dr. Demeter Lőrincz főszolgabíró, továbbá dr. Bedő Sándor ügyvéd, a kisbirtokosok jogtanácsosa, aki annak idején őket a kir. táblánál és a Curianál képviselte. Jelen voltak majdnem teljes számban a közbirtokosság tagjai is.

A tárgysorozat három pontból állott. Nevezetesen: 1. A szavazásra jogosultak névjegyzékének kigazdítása, az időközben történt telekkönyvi változások szerint. 2. A nagybirtokosok arányjogainak megváltása. 3. Közbirtokossági alap létesítése.

A gyűlést Dr. Valentsik elnök megnyitotta, s az első pont letárgyalása után ismertette a helyzetet, mely azt arányosítások beszüntetése után előállott, és beuyjtotott egy határozati javaslatot, mely a nagybirtokosok szerzett arányjogainak megváltásáról szólt. Hozzászóltak ehhez a tárgyhöz Fás Gyula, dr. Bedő Sándor és még többen, valameenyie a mellett érvelve, hogy ez az egyedüli mód a közbirtokosok szavazati joga közötti aránytalanságok eltüntetésére, ami nélkül a közbirtokosság céljának nem tud megfelelni.

A megváltás módja a következő.

Miután időközben a nagybirtokosok az adósságok felszaporodott kamatai miatt anyagi zavarba jutottak, mely végromlással fenyegette őket, nem maradt számukra más mód a kibontakozáshoz, minthogy szerzett arányjogaikat eladták Klein Zsigmond fakereskedő-czégnek. A Klein-czég az összesen 6957 hold, 1133 négyszögölt kitevő arányjogot megvette a nagybirtokosoktól 614,193 korona 72 fillér vételáron, tehát holdanként átlag 90 koronával. A nagybirtokosok öröklött arányjogai megmaradtak.

Az arányosítási eljárás alkalmával a székelyudvarhelyi kir. törvényszék bírói becsüje alapján egy

hold arányjog átlagos becsértéke 112 koronában állapítható meg. A megveendő 6957 hold arányjog bírói becsüre alapított becsértéke tehát összesen 779,184 korona, ezzel szemben a közbirtokosság tehát ezeket az arányjogokat 614,193 korona 72 fillér eredeti vételáron visszavásárolhatja a Klein-czégtől. A megvett arányjogok pedig a közbirtokosok között eddigi arányjogaik arányában osztatnak fel s telekkönyveteknek be.

A közbirtokosságnak azonban készpénze nincs. A vételár teljes kiegyenlítésére tehát a Klein cég elfogadja a közbirtokosságtól ugyanennyi értékű fát. Itt csak az jött kérdésbe, hogy ezen kihasználásra szánt erdőterület fájának becslése miként történjék. Ennek két módja van. Egyik az, hogy a közbirtokosság elfogadja a kir. törvényszéknek becslését az arányosítási eljárás alkalmával, vagy pedig a miniszterium és az erdészeti hivatal kiküldöttjei új becsüt foganatosítanak. Minthogy Fás erdőmester által nyújtott felvilágosítások szerint a bírói becsü adatai a tényleges és valóságos értéknek megfelelnek, és teljesen hitelesek, a közbirtokosság az első módot fogadta el. Ennek folytán az erdészeti hivatal a törvényszéki becsü alapján I—V. osztályba sorozott, a Filió, Ivó és Rakottyás közötti 1449 hold területű erdőt ajánlotta átadásra, 10 évi kihasználásra. A Klein-czég ezt az ajánlatot elfogadta azon módosításokkal együtt, hogy a közbirtokosságnak 135,000 korona intercalaris kamatvesztését elengedi, s még 10,000 korona készpénzt a közbirtokosság pénztárába befizet.

A közbirtokosság ezen viták után a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta és meghozta a határozatot, hogy a Klein-czégtől a 6957 hold 1133 négyszögöl arányjogot 614,193 korona 72 fillér eredeti vételáron megveszi, s ennek vételára fejében a Filió, Ivó és Rakottyás közötti, 1449 hold területű erdőt 10,000 korona készpénz ráfizetés mellett a Klein-czégnek 10 évi kihasználásra átadja.

Ezután a közgyűlés a tárgysorozat harmadik pontjára benyújtott határozati javaslatot egyhangulag elfogadva, elhatározta a közbirtokosság, hogy egy közbirtokossági alapot létesít, s e célból megfelelő erdőterületet nyilvános árverésen elad.

Ezzel a közgyűlés két napi tartam után befejeztetett. Most már lehet reményünk, hogy az arányosításból felmerült ellentétek végleg el fognak simulni, s a béke Zetelaka községbe ismét visszatér.

UJDONSAGOK.

Székelyudvarhely, május 7.

A megyei alapok pénzbetétei. A belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy a vármegyék kezelése és felügyelete alatt álló alapok és alapítványok tulajdonát képező pénztárat betéti könyvek oly értelmű kötvényezéssel látassanak el, hogy a pénztáratból való pénzfelvétel csak a számvevőség által ellenjegyzett alispáni rendelet alapján és annak felmutatása mellett legyen teljesíthető.

Eljegyzések. Szabó Árpád koll. tanár eljegyezte Benedek Rózsika öcnagyságát Bibarczfalván.

Valády Sándor m. hó 24 én tartotta eljegyzését Fekete Eszti ke kisasszonnyal.

Kinevezés. A földmívelésügyi miniszter Beszterczey Gábor gazdasági gyakornokot földmives iskolai tanítónak kinevezte.

Színügyi dolgok. B. Polgár Béla az erdélyi kerület igazgatója mint részvétellel értesülünk — súlyos betegen fekszik az üllői-uti klinikán Korányi tanár osztályán. Polgár Béla igazgató mindenképpen azon volt, hogy már husvétvasárnapján megkezdje újra igazgatói működését, de betegsége miatt ez teljes lehetetlenné vált. Miután nem valószínű, hogy betegségéből hamarosan felépül, a vezetése alatt álló Első erdélyrészi kerület igazgatóságáról lemondott, s társulatát feloszlatta. A szini központi igazgató tanács ennek alapján, f. hó 2-ikán tartott ülésében az erdélyrészi kerületet Heves Béla szinigazgatónak adta oda, ki társulatát most szervezi és működését már június hó első napján ott kezdi meg, hol Polgár félbehagyta. A szerződés értelmében a kerületbe beállott erdélyi városok, s így Székelyudvarhely is, egy évben csak egy ízben bocsáthatnak társulatot a városba, s akkor is csak azt, melylyel a szerződést megkötötték, vagyis az Első erdélyrészi szinikerület társulatát, melynél fogva a Csikmegyében most működő Fejér szintársulatának az a terve, hogy ide átvigyen, magától elesik, de meg, tekintettel közönségünk nagy

és jogosult igényére, ez a társulat érdekében sem volna célirányos. Heves Béla társulatával szeptemberben keresi fel városunkat.

Törvh. biz. tag választás. Székelyudvarhely városnál az egyik választott megyei törvényhatósági bizottsági tagsági hely lemondás folytán megüresedett. Ennek választás utján való betöltését: *Gothárd János* polgármester 8-ikának délelőtti 9 órájára tűzte ki.

Áthelyezett főgimnázium. Csikszeredáról írják nekünk, hogy a csiksomlyói római katolikus főgimnáziumot Csikszeredába helyezik át. E határozatot a napokban megtartott értekezleten hozták, a melyen Csik vármegye, Csikszereda város és az erdélyi római katolikus státus képviselői, valamint a közoktatási kormány képviselője, *Kunc Elek* dr. tankerületi főigazgató voltak jelen. A megállapodás szerint Csikszereda város ingyen telket ad a gimnáziumnak, a vármegye százötvenezer koronáért internátust épít száz tanuló részére. Az állam a főgimnázium épületének költségeit vállalta magára kétszázharmincezer korona összegben, az erdély státusra pedig a szeminárium felépítésének és a gimnázium fenntartásának költsége esik. Ez hatvenötezerkétszázharminc koronában van előirányozva, a mihez az állam évenként harmincezer korona segítséggel járul, jogot nyerve ezre hat tanárnak kinevezéséhez. A bizottság megállapodását jóváhagyás végett a kultuszminiszteriumhoz terjesztették föl.

Az Emke közgyűlése. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület folyó évi közgyűlését, június hó 12-én, pünkösd másodnapján az adminisztratív vezetése alatt álló vármegye közelében *Erzsébetváros*on fogja megtartani. A részletes programot alkalmunk lesz nemsokára közölni.

Székelyudvarhely város központi választmánya a m. héten tartott ülésében vette vizsgálat alá Székelyudvarhely rendezett tanácsu város, országgyűlési képviselő választó jogosultjainak, jelen évben összeirt névjegyzékét, és beható megvizsgálás után az 1906-ik évre az ideiglenes névjegyzékét megállapította. Az így megállapított és összeállított névjegyzék ellen saját személyét illetőleg, bárki felszólalhat. Ezenkívül mindenkinek jogában áll, azon választó kerületben, melybe tartozik, bármely jogtalan felvételt vagy kihagyást, a névjegyzék ellen felszólalni. A törvény 146. 147. és 151. §-ai szerint a felszólalások május hó 5-től 15-ik napjáig adhatók be. A felszólalásokat mindenki megtekintheti, s a ki a 147. §. szerint felszólalni jogosítva van, azokra május hó 16-tól 26. napjáig bezárólag, írásban észrevételeket nyújthat be. A felszólalások és az azokra tett észrevételek, Székelyudvarhely r. t. város központi választmányához intézendők és a szükséges okmányokkal felszerelve a város tanácsánál nyújthatók be.

A héjjasfalva—székelyudvarhelyi h. é. vasut igazgatósági ülése, f. hó 2-án tartott meg Budapesten. Városunkból megjelentek dr. *Török Albert* ny. főispán alelnök, *Jung-Cseke Lajos* apát-plébános, dr. *Damokos Andor* alispán és mások. A gyűlésen *Ugron Gábor* elnökölt. A tárgysorozat a rendes közgyűlés elé terjesztendő ügyekből állott. A közönséget leginkább érdekli a tárgysorozat pontjai közül az igazgatóságnak azon határozata, hogy a közgyűlés elé terjeszti új elsőbbségi kötvények kibocsátása iránti javaslatát, melynek elfogadását azon célból óhajtja, hogy Székelyudvarhely és Segesvár között tisztán személyforgalomra harmadik motoros járatot rendezzen be. Ennek létesítését a vármegye közönsége már régóta kívánja. Most már talán nem marad csak ígért.

Meghalt egy jóleány. Szép májusi nap életet fakaszt, erőt ébreszt, reményt kelt; a halál sötét angyalai hogyan nem tudnak pihenni ilyenkor! Bús őszi szél tisztára söpri előttünk az enyészet útját. Ha hervadt falevelek szállingóznak a léghen, lelünk is jobban megbékél az elmúlás gondolataival. De mikor a nyitott ablak alatt lomb zöldül, virág nyit, madár dalol: ilyenkor az élet és halál kapui között óriási nagy a távolság. Kedves jó leány miért is jellelte ki számadra a Gondviselés az elköltözködésnek ily fájdalmas idejét? *Tolvaly Margit* csütörtökön este hosszas szenvedés után elhunyt. Özvegy édesanyjának szemefénye, büszkesége volt, ismerősei szeretették, becézték a szorgalmas jó leányt, kinek egyetlen vágya volt diplomát szerezni, hogy majd egy csendes kis falusi tanítónői állásba bejutva, édes anyjával ossza meg munkája kenyerét. És tanult a kisleány férfinak is becsületére való szorgalommal, vasakarral, a kolozsvári tanítónőképződe legszorgalmasabb

növendéke volt. És multak az évek, nehéz, komoly munkában, s a mult ősszel már az utolsó, a negyedik évre iratkozott be. Szép reményekkel, fokozódó munkakedvvel ment vissza az intézetbe, mert vágyai beteljesülését látta valóra válni. Azonban a titkos kor megtámadta a gyenge szervezetet, a nehéz munkát nem bírta ki, s már karácsonykor haza kellett hozni. Azóta egyre feküdt, s hiába volt az önfeláldozó anyai szeretet, hiába jött a szép, az életető tavasz, 4-ikén este csendesen örökre elaludt... Temetése tegnap volt a ref. vallás szertartása szerint.

Egyházkerületi közgyűlés. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület folyó évi közgyűlését az állandó igazgató tanács megbízásából br. *Bánffy Dezső* egyházkerületi gondnok május 20-ának délelőtti 10 órájára, Kolozsvárra, az ev. ref. theol. fakultás disztertermébe hívta össze. Az igazgató tanács kijelölése szerint, a közgyűlés fontosabb tárgyai a következők: 1. Püspöki és igazgató tanács évi jelentések. 2. Az ifju lelkészek felavatása. 3. Az egyházkerület 1903. és 1904. évi zárszámadásainak, valamint az 1906. évi költségvetésnek ellátása. 4. Az egyházkerületi theologiai fakultás vagyoni konszolidálására vonatkozó javaslat. 5. Véleményes javaslat a püspöki özvegyek részére némi nyugdíjosultság megállapítása iránt. 6. Előterjesztés az esperesi tiszteletdíjak lehető emelése tárgyában. 7. Gondnok és tanárvalasztások.

Emléket az agyagfalvi réten. Az agyagfalvi Székelyemlék alapjára a nagygalambfalvi ifjuságegylete 14 koronát küldött, ezt hozzáadva az idáig begyűlt 5758 korona 32 fillérhez az alapösszege tesz 5772 korona 32 fillér, fogadja a nemes szívű adakozó ifjuság hazafias adományáért ez uton is a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. *Ferentzi János* végrehajtó biz. pénztárnok.

Halálozások. *Pál Albert* székesfővárosi tanító, ki a helyi ref. kollegiumnál egykor hosszasan működött és akire ismerősei és volt tanítványai mindig szeretettel gondoltak, f. hó 3-ikán, 43 éves korában megszünt élni. Temetése pénteken volt Budapesten. Halálát neje születtett *Papp Róza*, testvérei: *Pal Adolf*, *Ernö* és *Gyula* és számos rokon gyászolja.

Csóka Sándor egykori szinigazgató, akinek többször igen jó társulata volt és aki a vidéki szinészet terén érdemeket szerzett, Szegeden meghalt. Csóka legutóbb a szabadkai színháznak volt igazgatója. Nehány évvel ezelőtt nyugalomba vonult s Szegeden buzta meg magát. A tüdőbajos ember nemrégiben a kórházba került s ott fejezte be hányt-vetett életét.

Nyáralótelepek Bibarczfalván. Bibarczfalvai fürdőigazgatóság igen lelkes felhívást bocsátott ki, melyben a közönséget nyáraló építésére buzdítja. A fürdő igazgatósága ugyanis a fürdőtelep mellett elterülő báró Apor féle 80 holdas parkot megvásárolta, ahol az építendő nyáraló villatelvek részére ingyen helyet ad, s a villákat a tervek szerint csaknem félárban felépíti. A fürdő igen szép helyen fekszik, kitűnő ivó és fürdő vizekkel bir, s így remelhető, hogy Erdővidék e kies helye csakhamar vezető helyre fejlődik.

A székelykereszturi m. kir. állami tanítóképző-intézet 1-ső osztályába az 1905—1906. iskolai évre felvesznek oly éptestű, épszervezetű, egészséges ifjakat, akik 14-ik életévüket betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és a gymnasium, vagy a reáliskola, vagy a polgári iskola legalább 4 alsó osztályát, vagy a felső népiskolát jó sikerrel elvégezték, vagy a jelen év június hó végéig elvégzik. A felvételt sajátkezűleg irt és 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodások a tanítóképző-intézet igazgató tanácsához czimezve jelen év május 31-ig, *Ujváry Mihály* igazgatóhoz küldendők be. A folyamodás a következő és szabály szerint felbélyegzett okmányokkal szerelendő fel: 1. Iskolai bizonyítvány az 1903—904. iskolai évről. 2. Születési bizonyítvány. 3. Tisztí orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó semmi testi fogyatkozásban, fejletlenségben vagy eltorzulásban nem szenved. 4. Ujraoltási bizonyítvány. 5. Hiteles községi vagy szegénységi bizonyítvány, a szülők társadalmi állásának felelítésével, azoknak vagyoni állapotáról. A II., III. és IV. osztályba csak azok vétetnek fel, akik a megelőző évfolyamot intézetünkben mint rendes tanulók sikeresen elvégezték. Minden folyamodó mellékeljen a kérvényéhez egy helyesen megczimzett levélborítékot is, hogy a nagy szünidőben a felvételi értesítést, esetleg az okmányait biztosan megkaphassa. A felvételtől szülő értesítést minden folyamodó a miniszteri döntés leérkezése után azonnal fogja megkapni (legkésőbb augusztus 20-ig).

A városi hivatal mint megirtuk, *Gothárd János* polgármesternek, a képviselőtestületből erre delegált bizottság a mult héten adta át. Igen természetes az átvétel leltár mellett történt meg, s így az a rosszakaratu, téves híresztelés, mintha a város tulajdonát képező javak nem volnának leltározva, már csak azért is elesik, mivel a városi számadásokhoz a leltár minden évben hozzacsatoltatott, illetve csatoltatik.

Köszönetnyilvánítás. Néhai *Dáné* Mózes alsó-sófalvi ref. pap, 48 as honvéd, ki hazaszeretetéért több évi várfogságot szenvedett, Józseftadi fogsága alatt varrogatással is szórakozott. Egy általa kivartot diványpárnát őrzött özvegye Nagy Katalin tiszteletesasszony, melyen a következő kivarrás van: „D. M. Józsefvár 1854.” Ezen hazafiúi kötelességre emlékeztető becses tárgyat ajándékozta nevezett tiszteletes asszony a vármegyei Muzeumnak. Fogadjja érette a muz. egylet nevében hálás köszönetemet. *Molnár* Károly muz. igazgató.

Tisztviselők pénztézete. Az állami, községi és pénztézeti tisztviselők külön bankot szándékoznak alapítani „Országos Tisztviselő Bank Részvénytársaság” czég alatt, amelyre városunkban is többen jegyeztek részvényt. A bank szervezési munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy mult hó 30-án alakuló közgyűlését is megtarthatta. Az alapítók az első igazgatóságba megválasztották *Szell* Ignác államtitkárt, *Kaffka* László m. tanácsost, vezérigazgatóvá pedig *Rónay* Ákost, a Magyar Agrár- és Járadekbank tisztviselőjét nevezték ki. Az intézet czélja a magyar tisztviselői kart olcsó hitelhez juttatni.

A Polgári Önképző-egylet ma délután 2 óraker tartja közgyűlését.

Sok a pénz. Sokan tagadól fogják rázni fejüket, mi azonban mégis kénytelenek vagyunk azt állítani, hogy a pénz Magyarországon, legalább egyes helyeken tényleg nagyon felgyülemlett. Aki nem akarja hinni ezt, azzal szemben fel kell hoznunk, hogy már évek óta egymást érik a bank és takarékpénztár alapítások, a melyekre annyi pénz szükséges, hogy nem is gondolnók. Így egy jóhírű szaklapnak a „Hitel”-nek kimutatása szerint a folyó év elejétől husvétig csak a vidéken új pénztézetek alapítására kerekszám 5.5 milliót, a meglevő intézetek tőkéjének emelésére pedig többet mint 9 milliót, tehát összesen 15 millió koronát fordítottak. És mindez történik anélkül, hogy jéformán észre is vennők. Valaha nagy dolgot csináltak belőle, most pedig már nem is tartják valami nagyon kiemelkedő eseménynek. Pedig az. Az főképp azért, mert mutatja, hogy náluk a beruházást kereső tőke mily kevésbé képes új és hasznos hajtó vállalkozásokra. Halad előre a járt uton, csinál intézeteket feles számban, nem egyszer anélkül, hogy szükség volna rá. Azok a milliók, melyek így elhelyezve, csekély, vagy semmi hasznos sem hajtának, más irányban a vagyonosodásnak igazi orrává lehetnek. A termelő szövetkezetek fejlesztése és szaporítása okosan keresztülvive rendkívül áldás volna a nemzetre. Ebben az irányban azonban csekély a mozgalom és pedig azért, mert ide önálló felfogás és üzleti tehetség szükséges.

A szentléleki róm. kath. templom javára f. hó 14-én Szentléleken kosaras majális rendeznek. A mulatság délután 2 óraker kezdődik és a belépti díj személyenként 1 korona.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarának *Szabó* István alelnök vezetésével tartott teljes üléséről vettük a következő értesítést. Elnöki közlések során örvendetesen vették tudomásul, hogy a keresk. m. kir. miniszter a legközelebbi jövőben Marosvásárhelyt olyan közös gépműhelyt óhajt létesíteni, mely hivatva lesz a város összes vas- és fém iparosainak érdekeit kielégíteni. Tárgysorozat rendén jóváhagyó tudomásul vétetett, hogy a keresk. miniszter rendelkezésére a folyó évben négy 100-100 koronás ipari munkás jutalomra hirdetett az elnökség pályázatát, egyuttal intézkedés tétetett az előző évben oda ítélt jutalmak kiosztására. A f. évre esedékes 600 koronás külföldi ipari tanulmányuti ösztöndíjra beérkezett 6 pályázó közül, a teljes-ülés első helyen *Kolumbán* Ferencz gyergyó-szentmiklósi születésű szobrászt ajánlotta támogatásra, azzal, hogy tanulmánya befejezésével szülőföldjére visszatér és az ottani márvány kőaknáza és feldolgozása körül fogja ismereteit értékesíteni. A katonai lábbeli készítésére vállalkozott székelyföldi kisiparosok alkalmi és állandó jellegű szövetkezeteinek ellenőrzésére, Sz. *Seakáts* Péter titkárt küldötte ki a gyűlés. Végül néhány állami támogatásért folyamodott székelyföldi iparos kérvénye ügyében hozott határozattal a gyűlés véget ért.

Iskolaszék ülés. A községi iskolaszék a mult szombaton tartotta Dr. *Solymossy* Lajos elnök vezetésével folyó havi ülését, mely alkalommal tárgyalta és tudomásul vette a mult ülés óta érkezett darabokat. Kitűzte a magánvizsgák idejéről f. évi május hó 18-ikát. A tanítótestületnek azon elhatározását, hogy a jövő tanévre a tanulók előhaladásának megfelelő irkakat szándékozik szerkeszteni, melynek hátlapjára a tanulónak társadalmi illendőség, s a helység igazgatása körébe tartozó több tudnivalót és az egyszerűet is rányomatja, — örömmel üdvözölte s elha-

tarozta, hogy a bemutatandó kész tervet, a jövő ülésen tárgyalja véglegesen. Bizottságot küldött ki az iskola hiányainak megállapítása és az iskola fejlesztése körüli teendőkre vonatkozó javaslattal czéljából. Beválasztotta az óvoda részéről nő tagnak *Özv. Kassayné* Bagó Berta óvonót. A mulasztási kimutatások mikénti végrehajtása tárgyában a tanácsot megkeresi, s végül elhatározta, hogy jövőre minden hó első csütörtök délutánján ülést tart az iskola tanácsstermében.

A munkások sorsa Amerikában. Szomorú és véres szenzáció izgatja az amerikai magyarság lelket, olyan eset, a mely mintha sötét fejezete lenne egy rémregénynek és mely szomorú igazságot tesz arról, hogy a föld tulsó felén sem kolbászból fonják a kertet. Egy kivándorló leveléből nyerjük a híradást, hogy nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy *Merle Béla pittsburgi* magyar-osztrák főkonzul és *Armstrong G. József* Allegheny megye halottkémje a nyilvánosság előtt egyenesen azzal valódoz, hogy a Pennsylvánia állam területén működő vaskohók és acélgyárak vezetőségét, hogy az ott dolgozó, nagyjából magyar munkásokat lelketlen módon állandó életveszedelemnek teszik ki és ez a lelketlenség valóságos vesztőhelyé teszi ezeket a gyárakat. Aonyi tömérdek szerencsétlenség történik ezekben a gyárakban, hogy az igazgatóság egész csomó halálesetet minden rendelkezésére álló eszköz felhasználásával egyszerűen — eltilkol. Azt mondja a szörnyű vád, hogy a gyárvezetősége a szerencsétlenül járt munkásokat egyenesen a vaskohóba hányatja, hogy így megszabaduljon a sok kártérítési pórtól, a melyeket a munkások, vagy ezek családtagjai indítanak. A magyarok száma, mondja a levél írója, egyszerűen megdöbbentő. Alapos, körültekintő vizsgálódásaimban meggyőződtem arról, hogy e halálesetek nagy része a kellő óvintézkedések hiányának következtése. Ez idő szerint úgy áll a dolog, hogy a gyárakban és bányákban dolgozó idegenek életével kevesebbet törődnek, mint egy lóval, vagy öszvérral. Délen, a szolgaság legsötétebb napjaiban jobb bánásmódban részesültek a négerok, mint a hogyan a magyarokkal bannak manapság a gyárakban. Ugy értesülünk, hogy *Merle* főkonzul Pittsburg vidékén egy jogvédő-egyesület megeremtésén fáradozik. E jogvédő egyesületnek az is volna a czélja, hogy minden egyes esetben gondoskodnék a hatósági vizsgálat megerítéséről s e vizsgálatoknál képviselne a szerencsétlenül járt nézzátartozóinak erkölcsi és anyagi érdekeit, hogy a trösztök ne szabadulhatnának meg oly könnyen a felelősség alól. Szóval a magyar kivándorló munkásokra oda át nagy megpróbáltatás vár s ha a napszám bérek talán csábitók is, ennek ellenében a gyárak lelkiismeretlensége megdöbbentő.

Állami műtárgyak építése. A VIII. közuti kerület felügyeletével megbízott kir. műszaki tanácsos a héjjasfalva—csik-gyimesi állami közút 30—31 és 46—47 km. szakaszán levő 76 és 119 sz. műtárgyak helyreállítását 1894 kor. 04 f. illetve 735 kor. 25 f. vagyis összesen 2624 kor. 29 fill. összeg erejéig engedélyezte. A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása czéljából az 1905 évi május hó 23. napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlatok mindenik műtárgy helyreállítására vonatkozólag elkülvönítve teendők. A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthető.

Új legelő a Varságon. *Orbán* János br. az oroszhelyi Varság tisztása mellett lévő „Sziligyl” nevű legelőjén, a folyó évben borju és csikó legelőt létesít, — ha elég jelentkező akad. — Borjukat 8 korona és csikókat 10 korona legeltetési díjért 2 éves korukig fogad fel, nyári legeltetésre. Miután a jelzett legelő a megye legjobb legelőjének joggal mondható, a gazda közönség érdekében áll, hogy a tulajdonost legeltetési száudékaról gyorsan értesítsék.

Szám 889—905.

Hirdetmény.

Alólirott főszolgabíró közhírré teszi, hogy Oklánd községben a heti vásár folyó évi május hó 18-án be fog állittatni.

Midőn a heti vásárra járó iparosokat, valamint a mezőgazdákat erről ez uton is értesitem, egyszersmind felkérem, hogy áruikkal, illetve terményeikkel a heti vásáron minél számosabban megjelenni sziveskedjenek már saját érdekükben is.

E vásár beállítását az oklándi járás gazdaközönségének már régen hangoztatott óhaja, s tekintetbe véve azt, hogy Oklánd község intelligens közönsége — mely a terményeket a piacról kénytelen beszerezni — nagyon felszaporodott, de meg a hivatalok mellett két pénztézetet is nagy forgalmat biztosít, bizton hiszem, hogy e heti vásár sikerülni fog s így a mai gazdasági válságos helyzetben e vidéknek anyagi és gazdasági érdekeit tekintve, valóságos megváltója leendő.

H.-Oklánd, 1905. április hó 15.

Szabady Tivadar,
főszolgabíró.

x **A Szejke fürdő** ma vasárnap megnyílik és mátol kezdve minden nap melegfürdő kapható. A fürdőn most tavaszon alapos renovációt eszközöltek, s így a körülményekhez képest bizonyára kifogja elégtieni a közönséget e páratlan gyógyhatású fürdő.

Kiss szerencsése nagy! A magy. kir. osztály sorsjáték keddi befejező húzásán a 600,000 koronás jutalmat és az 5000 koronás főnyereményt a 82621 számú 4/4-ben eladott sorsjeggyel, ismét a hirneves *Kiss Károly* és *Tarsa* bankháza Budapest, VII., Erzsébet-körut 19. szerencsés vevői nyerték, hol immár harmadszor nyerték meg a 600,000 koronás u'alom-nyereményt.

A kaució A legutóbbi operában egy huszártisz megismerkedett a fővárosi előkelő társaság egy általánosan ismert és becézett szépségével. Rövid ismeretség után megkérte a leány kezét. A leány atyja, aki egyik minisztériumban magasabb állást töltött be, nagy zavarba jött, mert a házassághoz szükséges kaucióval nem rendelkezett. Szomo uan vonult félre a ketona-tiszt és a családban is mély lehangoltság uralkodott. A hadnagy ugyan lemondott volna katonai rangjáról, azonban tudta, hogy a polgári életben nem képes oly álláshoz jutni, mely rangjához illő jövedelmet biztosít neki. Amde már néhány nap mulva meghívást kapott a családhoz. Örömtől sugárzó arccal fogadták és tudtira adták, hogy nem csak a kaució, hanem ezenkívül még egy nagy összeg is rendelkezésére fog állani. Ugyanis a leány fivére születésnapjára ajándékkal lepte meg nővérét és pedig a budapesti Török-bankház szerencsenaptárából kiválasztott sorsjegyszámmal mely egy nagy főnyereményt nyert. Így a snajdíg katoná és a szép leány a szerencseszámmal köszönetik, hogy boldog házastársak lettek.

Keresek egy három-négy szobából és mellék-helyiségből álló lakást. Czim a kiadóhivatalban.

TAVIRATOK.

Budapest, máj. 6.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén *Justh Gyula* elnökölt.

Napirend előtt *Babó Mihály* személyi kérdésben szólalt fel, melyre *Tisza István* gróf röviden válaszolt.

A felirathoz elsőnek *Báró Bánffy Dezső* szolt, kifejtve, hogy a feliratban meg van az előfeltétele az egységes alakulásnak. A többségnek át kell adni a kormányzást, mert a mostani állapot veszedelmes. A felirat nem párt. sem kormányprogram, csak irányt szab a megoldásra. Hosszasan fejtegette a katonai kérdéseket.

Szünet után *Dániel-Erő* báró beszélt a felirat ellen.

Tisza István gróf afférja.

A függetlenségi pártban este 9 óraker megjelent *Gromon Dezső* és *Keglevich István* gróf és *Tisza István* gróf megbízásából provokálta *Pozsgay Miklóst* a Ház ülésén mondott sértő közbeszólásáért.

Pozsgay Miklós *Zlinszky István* és *Ivánka Oszkárt* nevezte meg segédekül.

Tisza és *Pozsgay* segédei ma délelőtt a képviselőház külön termében tanácskoztak. *Pozsgai* segédei kijelentették, hogy azt olybá tekintik, hogy *Pozsgai* nem hajlandó azért elégtételt adni, s ezzel részükről az ügyet befejezettnek tekintik.

Az ügyről délután vettek fel jegyzőkönyvet.

Kiadja: *Becsek D. Fia* könyvnyomdája

Telefonszám: 14.

A Mühle-féle Chrysanthemumok feltünést keltenek!
Mühle Árpád, Temesvár.

A homoródi járás főszolgabírájától.

Csak 5 korona
 4 1/4 kiló (körülbelül 50 darab) kevésbé megsérült
 egybe, finom
PIPERE-SZAPPAN
 rózsá, lilliomte, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és
 gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előze-
 tes megküldése, vagy utánvétellel küldi:
SCHEFFER D. SÁNDOR
 Budapest, VIII. ker., Bezerédy-utca 3.szám.

A ki igazán jó
 finom, zamatos kávét kíván inni
 vegyen
Diadal pörkölt kávét
 mely csakis csomagokban kapható.
 Egyedüli elárúsítása Székelyudvarhelyen
Gergely János utóda
Tamás Balázs
 fűszerkereskedőnél, hol olaj-, por- és padlófestékek,
 meszelők, ecetek valamint a legjobb minőségű
aradi lisztek
 és naponta friss élesztő stb. a legszolidabb ki-
 szolgálás mellett kapható.

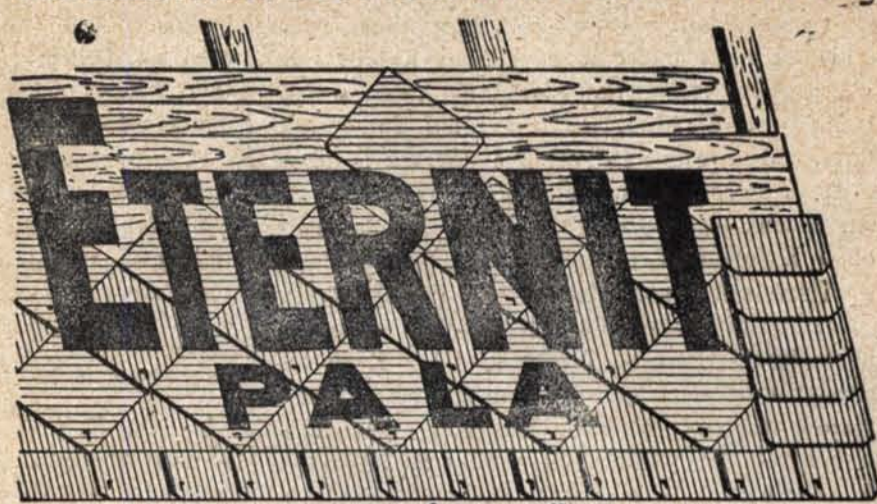
Hirdetmény. Vidéki nagyobb gőzmalom, leg-
 tisztavideki búzából készült lisztjeinek
 felalgozása útján a vidék forgalma-
 sabb városaiban több **Alföldi házi kenyér sütődét**
 kíván berendezni. A mennyiben számos nagyobb városban van
 már ilyen sütődéje, a hol a **hirneves alföldi házi**
kenyér nagy kelendőségnek örvend, — egy ilyen vállalkozás
 e vidéken is eredménnyel járna. Azok, a kik e sütőde fel-
 állításával foglalkozni kívánnak, ebbeli óhajukat „Kenyér-
 sütődé” jelige alatt e lap kiadóhivatalába írásban adják be.
 Előjegyzések csak rövid ideig fogadtatnak el, mert e részben
 több oldalról tárgyalások folynak. Csakis megfelelő tőkével
 rendelkező befektetők ajánlatai vesztők tekintetbe.

A leghíresebb kötőgépek
 házi és ipari célra
I. styriai kötő-gépgyár magyar képviselete
Budapest, VII. Erzsébet-körút 23. szám.
 Részletfizetésre is kapható. — Árjegyzék ingyen, bérmentve.
Varrógépek, kerékpárok raktára.
FOGL JÓZSEF LAJOS.

294—1905 végé.
Arverési hirdetmény.
 A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó
 közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járás-
 bíróságnak V. 207/3—1905 polg. számú végzése által
 sz. udvarhelyi Dr. Görgényi Károlynak, képviselve
 Dr. Soó Rezső ügyvéd által, sz. udvarhelyi Gazdag
 István és neje ellen 600 korona tőke s járuléka
 iránti ügyben, alpereseknél Székelyudvarhely község-
 ben fekvő összesen 1342 korona 50 fillerre becsült
 következő javai, u. m.: Egy barnára festett 1-es
 ajtó sifon, egy 2 től 23. tétel alatti ingók, egy
 ezüst cukor tartó, még 25. 26. tétel alatti ingók,
 továbbá harmincznégy pár aranyozott ezüst fülbe-
 való és még 4 től 34-tétel alatti többféle arany és
 ezüstnemű ingók, Sz. udvarhelyen alperesek háza és
 üzletek helyiségében, 1905. május hó 15-én délelőtt
 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adni, melynél
 az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a
 becsáron alól is a többet ígérőknek el fognak adni.
 Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál
 megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a
 lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesít-
 hetni vélnék, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az ár-
 verés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek
 is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben
 azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül
 a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.
 Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.
 Sz. udvarhelytt. 1905. április hó 18-án.
Biró Sándor, kir. bírósági végrehajtó

Budapesti
Harisnyakirály
 ajánlja dús
 raktárát
 női, férfi és gyer-
 mekharisnyákba
 eredeti
 gyári árban.
 12 pár megrende-
 lésnél bérmentve.
 harisnyafelések
 elvállaltatnak —
 Árjegyzék kívá-
 natra ingyen. —
Budapesti harisnyakirály
 főraktár V., Fürdő-u. 1/a.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHKE LAJOS
 BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 33.

Óriási szerencse TÖRÖKNÉL!!

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt
 119 millió koronánál több nyeresémet fizettünk ki nagybecsült
 vevőinknek; egyedül az utóbbi hónapbanja két legnagyobb nyeresémet és pedig: a
602,000 koronás nagy jutalmat a **400,000** koronás legnagyobb főnyeresémet
 98914 sz. sorsjegyre, a 83451. sz. sorsjegyre, továbbá
 100,000, 80,000, 70,000, 60,000, 25,000, 20,000, több 15,000, 10,000 koronás
 és ezeken kívül még sok egyéb nagy nyeresémet.
 Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és
 rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet. A **110,000** sorsjegyre **55,000** pénznye-
 megkezdődő 16 magyar osztálysorsjátékban ismét **55,000** mény jut
 és összesen **14 millió 459.000 korona hatalmas összeget** sorsolnak ki

Mindenki keresse nevét!

(melyet a. b. c. sorrendben megtalnat).

Mindenki kísérelje meg szerencsését
 azon számon, mely neve avagy családtagjainak neve mellett áll.

Adám 952	Cecilia 83156	Gellért 72630	János 82957	Manó 83259	Salomon 2895
Adó 4145	Celestin 83519	Gereben 82849	Jenő 83245	Marcel 2881	Samu 7979
Adólar 12392	Dániel 2778	Gergely 83216	Jolán 2877	Margit 7280	Sándor 17763
Agócs 20422	Dávid 5637	Géza 2797	Jónás 7260	Mária 17707	Sári 22019
Agoston 22511	Dénes 12426	Gizella 5649	Józsa 12330	Márkus 22014	Sárota 24029
Aladár 24512	Dezso 20953	Gusztáv 13151	József 21452	Mártha 24003	Sebestyén 24259
Albert 44360	Domokos 23006	György 21145	Judith 23095	Marton 24274	Simon 40746
Alfréd 59119	Dorotea 24929	Győző 23018	Juliska 24358	Matild 40705	Szeréna 57716
Akos 72613	Edith 56310	Gyula 24268	Kálmán 40482	Matyas 56693	Taksony 59575
Amália 82811	Ede 59159	Hedwig 29633	Karolin 56572	Melánia 59564	Tamás 80973
Ambrus 83145	Edwin 72622	Helena 56325	Károly 59505	Menyhért 80019	Taszió 83022
Andor 83505	Elek 82826	Henriette 59187	Katinka 72645	Mihály 83006	Torus 83300
Andras 990	Elemér 83164	Hermann 82954	Kazmer 82960	Miklós 83273	Tibor 2898
Anna 4948	Emil 83520	Hermína 83217	Klára 83246	Miksa 2890	Tihamér 5501
Antal 12417	Emma 2784	Hilda 2799	Klotild 7266	Milán 7285	Timon 15652
Aranka 20593	Endre 5641	Hubert 6313	Kornél 16863	Móré 17788	Tivadar 22027
Armand 22514	Ernő 12433	Hugó 13154	Kornélia 22002	Nándor 24014	Tóbiás 24066
Arnold 24248	Ernesztin 21142	Humbert 21147	Kristóf 22097	Nándor 24014	Urban 24295
Arpad 28828	Erwin 23007	Ibolyka 23077	Krisztina 24365	Narcisz 24279	Valéria 40789
Arthur 44359	Eva 24259	Iduska 24270	Lajos 40486	Oiga 40735	Vazul 58013
Aurél 59142	Erzsébet 29536	Ignác 29647	László 40486	Olivér 57098	Vendel 59286
Attila 72615	Eszter 56471	Ika 56552	Laura 59532	Orbán 595678	Viktor 80974
Balázs 82826	Etel 59163	Illés 59163	Lázár 73076	Oszkár 80458	Viktória 83047
Bálint 83155	Fabian 72625	Ilma 72639	Lénart 82962	Ottó 83008	Vilbáld 83302
Barnabás 83511	Felix 82955	Ilona 82955	Lenke 83255	Ódon 83231	Vilma 2900
Béla 2493	Ferdinánd 83215	Imre 83225	Leó 2879	Pál 2892	Vilmos 8618
Benedek 2493	Ferenc 83531	Ince 2876	Leónia 7278	Paula 7300	Vince 15655
Bernát 12424	Flóra 2792	Ipoly 6432	Lidia 17350	Petronella 17740	Virgil 22029
Berta 20978	Franciska 5642	Iren 13229	Lipót 22009	Péter 23017	Zoltán 24044
Bertalan 24254	Frida 12435	István 21148	Lóránt 22009	Piroska 24017	Zsigmond 25156
Blanka 24254	Frigyos 21144	Isztván 23009	Lothár 24873	Pista 24258	Zsófia 43270
Bodog 28886	Fülöp 24009	Isabella 24254	Lóriné 40702	Rafael 40742	Zsuzsanna 58021
Bogdán 56273	Gábor 24263	Isidor 40463	Ludmilla 56687	Regina 57286	
Borbála 59145	Gabriella 29541	Iván 56554	Luisa 59556	Richard 59678	
Boriska 72618	Gáspár 56511	Jakab 59293	Malvin 72121	Róbert 80639	
Brunó 82431	Gedeon 59161	Janka 72644	Manfréd 82975	Rudolf 83796	

Legnagyobb nyere-
 mény esetleg **1.000,000** korona. Továbbá egy jutalom
 600,000, 1 nyer. 400,000, 200,000
 2 a 100,000, 1 a 90,000, 2 a 80,000, 1 a 70,000, 2 a 60,000, 1 a 50,000, 40,000, 5 a 40,000, 3 a 25,000, 8 a 20,000,
 8 a 15,000, 36 a 10,000 és még sok nyeresémet. — Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:
 1/8 eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.59; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—
 1/2 „ „ „ 3.— „ „ 6.— 3/4 „ „ „ 6.— „ „ 12.—
 A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Meg-
 rendeléseket a fenti eredeti sorsjegyekre ké.ünk azonnal, de legkésőbb

f. évi május hó 15-ig

bizalommal hozzánk küldeni, miután a szerencseszámok gyorsan elfogytak

Török A. és Társa
 BANKHÁZA BUDAPEST.
 Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.
 Főáruháza osztálysorsjáték üzlettel:
 Központ: **Teréz-körút 46/a.** I. fiók: **Váci-körút 4/a.** II. fiók: **Muzeum-
 körút 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körút 54/a.**

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland cementet ajánl olcsó áron a

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelytt kapható Rösler és Gábor uraknál.